

Ο Έλατος ήταν μια πολύ συγκεχυμένη μορφή, σίγουρα βασιλιάς, αναφέρεται ότι ηγεμόνευε στην Λάρισα, αναφέρεται ως βασιλιάς στη Μαγνησία, θεωρείται και γιος του Αρκάδα, αδελφός του Αφείδα που διαδέχτηκε τον πατέρα τους και της Λεάνειρας, βασιλιάς σε μια περιοχή της Αρκαδίας, πατέρας του Ίσχη, που σκοτώθηκε από τον Απόλλωνα. Ο Έλατος αυτός είχε γιο και τον Αίπυτο, βασιλιά της αρκαδικής Φαισάνης.

Στον Αίπυτο κατέφυγε η Πιτάνη με το εξώγαμό της, την πανέμορφη Ευάδνη. Η Πιτάνη ήταν κόρη του ποταμού Ευρώτα, την οποία ερωτεύτηκε ο Ποσειδώνας. Καρπός του έρωτά τους ήταν η Ευάδνη. Η μητέρα της έδειξε το νεογέννητο στον Αίπυτο και του ζήτησε να το κρατήσει εκείνος και να το μεγαλώσει, ώστε να μείνει μυστική η περιπέτειά της με τον θεό. Ο Αίπυτος δέχτηκε και με στοργή την μεγάλωσε, σαν δική του κόρη.

Η Ευάδνη έγινε πανέμορφη κοπέλα, άξια να αγαπηθεί από θεό. Και ο θεός αυτός ήταν ο Απόλλωνας. Η Ευάδνη δεν μπόρεσε να κρύψει την εγκυμοσύνη της. Ο Αίπυτος έγινε έξαλλος, όταν είδε την κοιλιά της να φουσκώνει. Δεν πίστεψε ότι εραστής της ήταν ο θεός αλλά, καλού κακού, πήγε στο μαντείο των Δελφών, μήπως και μάθει κάτι πριν να πάρει τις αποφάσεις του. Εκεί, του είπαν ότι η μικρή δεν έλεγε ψέματα. Στ' αλήθεια, πατέρας του γιου που θα γεννιόταν ήταν ο θεός της μαντικής. Και το παιδί θα εξελισσόταν σε μεγάλο μάντη, έχοντας το χάρισμα του πατέρα του. Ο Αίπυτος γύρισε στην Φαισάνη. Βρήκε την Ευάδνη λεχώνα και το μωρό να λείπει.

Την κοπέλα την είχαν πιάσει οι πόνοι της γέννας μερικές μέρες νωρίτερα. Βρισκόταν στην εξοχή και ξάπλωσε κοντά σε μια πηγή να γεννήσει. «Αφού απέθεσε την κόκκινη ζώνη της και το ασημένιο αγγείο που κρατούσε, έφερε στον κόσμο ένα θεϊκό παιδί. Ο χρυσόμαλλος θεός της έστειλε την Ειλείθια, που γλυκαίνει τους πόνους του τοκετού, και τις Μοίρες», τραγουδά ο Πίνδαρος. Φοβούμενη την οργή του θετού της πατέρα, η Ευάδνη εγκατέλειψε το αγόρι που γεννήθηκε και γύρισε στο παλάτι. Πίστευε ότι το μωρό θα πεθάνει από την πείνα.

Ο Αίπυτος την διαβεβαίωσε ότι ο θεϊκός πατέρας δεν θα άφηνε το νεογέννητο να χαθεί και της ζήτησε να πάνε μαζί στο σημείο όπου το είχε εγκαταλείψει. Το βρήκαν μέσα στους μενεξέδες (ία) να το ταΐζουν μέλι δυο φίδια. Το είπαν Ίαμο.

Όταν ο Ίαμος μεγάλωσε κι έμαθε ποια ήταν η γενιά του, άφησε τα μέρη της Αρκαδίας και κατέβηκε στην Ηλεία, στον Αλφειό ποταμό. Μπήκε στο νερό ως τη μέση κι εκεί παρακάλεσε τον παππού του, Ποσειδώνα, και τον πατέρα του, Απόλλωνα, να του χαρίσουν μια χρήσιμη ιδιότητα.

Αυτός που του απάντησε, ήταν ο Απόλλωνας. Του είπε να τραβήξει ίσια μπροστά και να σταματήσει εκεί που θα του έλεγε. Ο Ίαμος πέρασε το ποτάμι κι άρχισε να περπατά. Στον λόφο Κρόνιο, κοντά στην Ολυμπία, ο Απόλλωνας του ζήτησε να σταματήσει. Του πρόσφερε το χάρισμα της μαντικής και την δυνατότητα να ακούει την θεϊκή φωνή, «αυτή που δεν γνώριζε να λέει ψέματα» και του ζήτησε, όταν ο Ηρακλής θα περνούσε από εκεί για να συστήσει τους Ολυμπιακούς αγώνες, να ιδρύσει μαντείο πλάι στον βωμό του Δία. Στο μαντείο αυτό θα λειτουργούσαν οι απόγονοί του.

(τελευταία επεξεργασία, 3 Ιουλίου 2021)